

İstanbul Hoca - (Tarık Buğra'nın "Küçük Ağa" Romanı) Hakçı

Karakter Genel olarak pehlivan yapılı, genç ve boylu poslu biridir. Akıllı, zeki ve güçlüdür. Bakışlarında güven bulunan İstanbul Hoca vatan söz konusu olunca bakışları meydan okuyan, mantıklı bir havaya bürünür. Milli Mücadele'yi kazandıran unsurlardan biri olan din adamlarını temsil eder. Bu nedenle muhafazakâr biri olarak halkın gözünde değerlidir. Anlayışlı ve otoriterdir. Hakkında ölüm emri çıkmasına rağmen sakin ve kararlıdır. Düşünceleri neticesinde başarılıdır.

Aktiviteler Boş vakitlerinde halka vaaz veren, hoca olarak işini yapan Küçük Ağa daha sonra ise asker olarak işlerin başını çekmeye başlar. Akşehir, Kütahya, Ankara arasında gidip gelir.

Kişiler İstanbul Hoca iken evli olduğu eşi Emine'den Mehmet isimli çocuğu olur lakin Ankara'ya gidip döndükten sonra onları başkasına ait bulur. Küçük Ağa iken en yakınlarından birisi Salih'tir. Salih ile birlikte Çerkez Ethem'in kardeşi Tefik Bey'in çetesine katılarak mücadeleye destek olur. Fevzi Paşa da Hoca yanlısı tutum sergilediği için onunla yakın ilişki kurar. Onunla Akşehir'e ailesini bulmak için geri döner lakin Emine vefat eder, sadece oğlunu alabilir.

ÖRNEK ANILAR

Güçlü İstanbul Hoca, karakter olarak güçlü, kendinden ve bilgisinden emin karakteri oturmuş iyi bir insan olarak dikkat çeker. Duruşu ve bakışı ile insanlara güven aşılayan bir yanı vardır: "Bakışlarındaki mâna şefkat, tevazu ve hüznün ile didikleyici, meydan okuyucu, sorguya çeken, hüküm veren ışıltılar arasında dalgalanıyor, sesinin buna muvazi tonu ile birleşince de bu genç adamı "hüküm verilemez, hükme bağlanamaz, uyulur" bir şahsiyet yapıp çıkıyordu."

Otoriter Osmanlı'nın otorite gücünü temsil eden İstanbul Hoca, devletin başına bağlı olduğu kadar milletine de vatanına da bağlıdır. Otorite gücünü bu alanda yansıtan Küçük Ağa, hoca olması vasfı ile de halkın gözünde sağlam, sözü geçen bir güce sahiptir: "Küçük Ağa biliyordu ki, artık Kuvayı Milliye ve Heyet-i Temsiliye devri sona ermektedir. Savaşın mahiyeti ve hedefin büyüklüğü, dıştan hiçbir zorlamaya yer bırakmadan "Devlet" çapında yeni bir düzenlenişi kendiliğinden hazırlıyordu. Kuvâyı Milliye ister istemez bir ordu halini alacak, Heyet-i Temsiliye de aynı zorla hükümetleşecekti, başarıya ulaşmaları, hatta yaşamaları buna bağlıydı."

Muhafazakâr Kendisi bir hoca olarak da dini görevlerini bilen biri olarak oldukça görev bilinci oluşmuş, hak yolunda ilerleyen bir kişidir: " İbadette kusur etmiyorsun, imanın tamam, yaptığın herşey Allah'ın ve Muhammed'in yap dedikleri. Yapmadıklarını Allah ve Muhammed yapma dediği için yapmıyorsun. Seni severim ve sana acırım. Acırım, sen kalbimi parça parça ediyorsun. Çünkü yapacağın çok şey daha var, ama sen bilmiyorsun. Yapmayacağın çok şey daha var, ama sen bunları da bilmiyorsun. Ve bilgisizliğin sana değil ırkına, ümmetine belâ oluyor, öğren, oku öğren, danış öğren, bilenle düş kalk, senden az bilen sana gelsin, sen ona değil senden çok bilene git."

Etkileyici Hoca karakter olarak üstün vasıfları ile bilinen biri olduğu için oldukça etkileyici bir üsluba sahiptir. Her ne kadar dini olarak hilafete bağlı olması gerektiğini düşünse bile derinden derine esaslı dini bilgisi ile herkesi büyülemeyi başarır: "Hafif ve ürkek bir imtihan havasıyla başlayan konuşma, ortaya getirilen çeşitli meselelerle Hoca'nın ilm-i kelâma, tefsire ve mecelleye derin aşinalığını gösterdi. Fakat asıl rolü daima sesi ve şahsiyeti oynuyordu. Hepsini de büyülemiş gibiydi. Müftü efendi kısa zamanda onun etrafında dört dönmeye başlamıştı."

Mantıklı Milli mücadele döneminin Anadolu'ya sıçraması ile birlikte Hocadan daha çok zeki bir askere dönüşmek zorunda kalan İstanbul Hoca mantığını zorlayarak haklı olanın tarafında olmaya karar verir: "Doğruyu söyleyeceğine inanıyordu. Halkı ikna edeceğinden, rahatlatacağından emindi. Fakat yapacağı konuşmanın, kendi hesabına, hiç de yeni olmayacağını, yıllardan beri taşıdığı inanç ve bilgilerin yeni bir tekrardan ibaret kalacağını bilemiyor, tahmine bile yanaşamıyordu. Duyduğu heyecanın kuvveti onu tatmine yetiyordu."

Sakin İstanbul Hoca, hakkında verilen ölüm kararına rağmen olumlu bir izlenim verdiği için bu karar gecikir. Karar sürecinde dahi olumlu düşünerek mantıklı karar almaya çalışır. Tarih hakkındaki bilgisini ve gündemdeki hadiseleri zekice birleştirir. Bu nedenle de kendisinin sakin ve olumlu tavrı sayesinde Kuva-yı Milliye'ci Yüzbaşı Nazım bile hocaya bir türlü kıyamaz: "O bir hain miydi? Asla. Bunu kimse diyemezdi. Hele onu çıkarımı düşünen, kendi hesaplarına takılıp kalmış bir haris diye düşünmek katı yüreklilikten fazla bir şey olurdu. Hoca vatanını da, milletini de en azından kendisi kadar seviyor, kurtuluşa giden tek yolu tıpkı kendisi gibi bütün gücüyle arıyor, bu uğurda varını yoğunu ortaya koymak için duraklamayacağını açıkça gösteriyordu."

Başarılı Küçük Ağa olarak vatan için öyle faydalı işlerde bulunur ki herkes tarafından aranan, sözü geçen bir adam oluverir. Tüm kararlarında sorgulayıcı ve eleştirel olması nedeniyle Ankara tarafından da başarısı takdir edilir: “Küçük Ağa müfrezesi günden güne büyüyor, kavganın ne olduğunu her gün bir parça daha kavrayan Küçük Ağa'nın başarıları da Tefik bey, hatta Etem Bey çevresini aşarak Ankara'ya kadar ün salıyordu. Nihayet ekim ayının ortalarında Etem Bey, Küçük Ağa'yı Kütahya'ya Kuvayı Seyyare merkezine aldı ve kısa zamanda kendisine kardeşleri kadar güvenmeye, itibar göstermeye başladı.”